

Hørings svar fra AOF Norge

Forslag om ny lov om læring utenfor det formelle utdanningssystemet og opphevelse av voksenopplæringsloven

Generelle merknader

AOF Norge er enig i behovet for en ny lov som regulerer frivillig og fortjenestefri opplæring utenfor det formelle utdanningssystemet. Lov om voksenopplæring har, slik den framstår i dag, et svært redusert virkeområde og inneholder få aktive bestemmelser ut over organisatoriske krav til studieforbund og frittstående fjernundervisningsinstitusjoner.

Vi er derimot skeptiske både til det foreslåtte navnet, og til innplasseringen av enkelte skoler som i dag er regulert i privatskolelovens kap. 6A. Primært mener vi at loven ikke bør omfatte mer enn studieforbund og frittstående fjernundervisningsinstitusjoner, men vi erkjenner behovet for å sikre en lovmessig forankring av "6A-skolene" også etter 01.07.2010. Det framstår likevel noe paradoksalt at disse tiltakene er de eneste som er sikret statlige tilskudd i den nye loven.

Når det gjelder det foreslåtte navnet, gir det god informasjon om hva som er lovens virkeområde, men det er ingen god løsning å beskrive området gjennom å vise til hva loven ikke regulerer. Begreper som "utenfor" og "ikke" bør unngås i lovens tittel.

Vi mener den nye loven må bli mer forpliktende for offentlige myndigheter for å unngå store variasjoner i de økonomiske rammevilkårene. Det må angis klare forpliktelser som sikrer et vesentlig økt bevilgningsnivå, slik at studieforbundene kan yte det forventede bidrag; å oppfylle lovens formål og intensjoner.

Vi mener videre at loven bør henvide til andre lover der studieforbundene er gitt en rolle mht. opplæring av voksne, for eksempel opplæringslovens § 4A-4.

§ 1 Formål

AOF Norge synes den foreslåtte formålsparagrafen er dekkende, vi synes likevel det i første ledd kan presiseres at det gjelder "... å legge til rette for *organiserte læringsaktiviteter* ..." slik begrepet opplæring forstås i merknaden til denne paragrafen.

§ 2 Virkeområde

Ingen merknader.

§ 3 Definisjoner

Til § 3c) vil vi bemerke at definisjonen av medlemsorganisasjon i studieforbund ikke kan begrenses til "*organisasjon som utfører oppgaver innen voksenopplæring, ...*" AOF Norge har flere medlemsorganisasjoner med et varig og definert behov for organiserte opplæringsaktiviteter, men som har meldt seg inn i studieforbundet nettopp fordi de ikke ønsker å *utføre* disse oppgavene selv. De ønsker at AOF Norge skal ivareta dette behovet, utvikle tilpassede opplæringstiltak og tilby opplæring til deres medlemmer sammen med medlemmer av andre medlemsorganisasjoner med tilsvarende behov.

AOF Norge foreslår følgende definisjon i § 3c) Medlemsorganisasjon i studieforbund: *en ideell organisasjon med demokratisk oppbygging som er medlem av et studieforbund.*

§ 4 Overordnede mål for studieforbundene opplæringsaktivitet

I tilknytning til § 4 f) mener AOF Norge at det både i selve lovteksten og i forskriften må innarbeides formuleringer som tydeliggjør kommuners og fylkeskommuners ansvar for utviklingen av voksenopplæringen, deres ansvar for å bidra med tilskudd og det forhold at kommuner og fylkeskommuner *bør samarbeide aktivt* med studieforbundene (jf. Tronutvalgets forslag om partnerskapsavtaler og opplæringslovens § 4 A-4). Dette bør fortrinnsvis ivaretas gjennom en egen paragraf i loven.

Når det gjelder spørsmålet om å utvikle egnede kvalitetskriterier for å måle effekt og læringsutbytte, vil AOF Norge peke på at Regjeringens satsing på utdanningsforskning "Kunnskap for kvalitet" (2008 - 2013) kan være et godt virkemiddel. Her trekkes bl.a. læring for voksne fram som ett av de områdene som skal prioriteres. Et viktig bidrag i arbeidet med å fremme kvalitetsutvikling er nettopp å styrke kunnskapsgrunnet, særlig innenfor samfunnsvitenskaplig effektforskning, longitudinelle studium og empirisk forskning.

§ 5 Godkjenning av studieforbund

Til § 5 d) forutsetter vi at kravet om "*... en regional organisasjonsmessig forankring.*", og merknaden om "*minst ett organisasjonsnivå under sentralletet.*" ikke betyr at vi må opprette nye regionale organisasjonsledd som en del av sentralletet, men at dette kan ivaretas gjennom våre lokale AOF-avdelinger slik det gjøres i dag. Disse avdelingene har egne demokratisk valgte styrer, og de er ansvarlig for egne økonomiske forpliktelser og for egne ansatte. Samtidig er de en del av studieforbundet AOF, og lokalletets organisasjonsmessige og aktivitetsmessige forhold reguleres gjennom en felles normalvedtekt, sentrale rutiner og jevnlig kontroll av virksomheten.

Når det gjelder spørsmålet om hvilken størrelse og robusthet et studieforbund bør ha, slutter vi oss til forslagene om innrapportert virksomhet i minst 15 fylker, og et minste aktivitetsnivå på 40 000 studietimer. Det synes mest hensiktsmessig å beregne et slikt minimumsnivå i gjennomsnitt pr. år de siste tre årene, slik at et studieforbund med ett dårlig år, eller gradvis fallende virksomhet, får tid til å omstille seg. Kravet til antall medlemsorganisasjoner bør også økes fra dagens "*... to eller flere ...*".

Vi savner imidlertid noen kvalitative krav til studieforbundene, og forventer at dette spørsmålet tas opp i forbindelse med forskriftsarbeidet. Kvantitet er i seg selv ingen garanti for god personalpolitikk, god internkontroll, trygghet for kreditorfordringer, eller gode rutiner for å ivareta deltakernes rettigheter i opplæringen.

Studietimetall er etter vår mening en god indikator på organisert læringsaktivitet i et studieforbund. AOF Norge mener at dagens målemetode bør videreføres. Det må ikke etableres en tilskuddsmodell som *i seg selv* inviterer til store konferansepregede læringstiltak framfor dagens læringsmiljøer med hovedfokus på den enkelte deltaker.

Det kan imidlertid være behov for en fornyet gjennomgang av hvilke tiltak som kan innrapporteres som tilskuddsberettigede, og hvilke som faller utenfor. Vi tenker her både på dagens krav til minste deltaker- og timetall og på de enkelte typer av opplæringstiltak.

§ 6 Modell for statstilskudd til studieforbund

AOF Norge synes prinsippet om en tredeling av tilskuddet er god. Vi forutsetter at størrelsen på grunntilskuddet også gjenspeiler de krav og forventninger som stilles til godkjente studieforbund. Større og mer robuste organisasjoner må møte samfunnsmessige krav til alt fra kontorlokaler, forsikringer og pensjonsforpliktelser til HMS-arbeid, internkontroll og kvalitetsstyringssystemer på en helt annen måte enn små organisasjoner.

Når det gjelder opplæringstilskuddet forutsetter vi at studieforbundene selv kan fordele dette på ulike emneområder i tråd med egne prioriteringer.

AOF Norge er positive til at ulike læringsmetoder som for eksempel fjernundervisning nå vil bli en del av beregningsgrunnlaget for opplæringstilskuddet.

Vi er også positive til forslaget om at vo-lovens § 24 ikke videreføres i den nye loven, men forutsetter imidlertid at intensjonene med tilskuddsordningene etter § 24 videreføres gjennom tilretteleggingstilskuddet. Det er viktig at arbeidet med å motvirke hindringer for deltakelse ikke svekkes, men forsterkes.

I tillegg til særlig tilrettelegging for enkelte målgrupper er det også nødvendig å legge til rette for en særlig innsats på ulike emner eller områder. AOF Norge mener derfor at det *i tillegg* til opplæringstilskudd etter § 6 b) og tilretteleggingstilskudd etter § 6 c) bør komme andre tilskuddsformer som kan øremerkes spesielle formål av kortere eller lengre varighet. For eksempel en utvidet BKA-ordning som studieforbundene kan søke direkte på, tiltak for å fremme inkludering, tiltak som kan bidra til økt ressurs- og miljøbevissthet og andre samfunnspolitiske innsatsområder der studieforbundenes fortrinn kan nyttiggjøres.

Vi savner også en egen pott til lokal kulturvirksomhet i regi av studieforbundene (jf. Tronutvalgets innstilling og dette lovforslagets § 4 e)),

Aldersgrensen for å utløse rett til statstilskudd bør videreføres, slik at det er tilstrekkelig at et antall, eller en andel av deltakerne er over 14 år.

I merknaden til paragrafen står det at departementet ikke ser det som påkrevet å videreføre vo-lovens bestemmelser om kommuner og fylkeskommuners ansvar for tilskudd til voksenopplæring i den nye loven. I den forbindelse viser vi til vår innledende merknad om at denne loven bør henvise til andre lover der studieforbundene er gitt en rolle mht. opplæring av voksne, for eksempel opplæringslovens § 4A-4. I tillegg viser vi til vår merknad til § 4 f) om at det både i selve lovteksten og i forskriften må innarbeides formuleringer som tydeliggjøre kommuners og fylkeskommuners ansvar for utviklingen av voksenopplæringen, deres ansvar for å bidra med tilskudd og det forhold at kommuner og fylkeskommuner *bør samarbeide aktivt* med studieforbundene. Dette bør fortrinnsvis ivaretas gjennom en egen paragraf i denne loven.

§ 7 Gratis bruk av undervisningslokaler

Dette er et viktig prinsipp som her blir videreført i ny lov.

§ 8 Fellesorgan for studieforbund

Ingen merknader.

§ 9 Beskyttelse av betegnelsen studieforbund

AOF Norge synes det er positivt at loven tydeliggjør studieforbundenenes rolle, og støtter forslaget om at begrepet ”studieforbund” beskyttes.

§ 10 Dokumentasjon på gjennomført opplæring

Ingen merknader.

§ 11 Tilsyn og kontroll

Ingen merknader.

§ 12 Reaksjonsformer

Ingen merknader.

Kapittel 5 Avsluttende bestemmelser

Ingen merknader.